



# *Sindikat hrvatskih učitelja* Croatian Teachers' Union

10000 Zagreb  
Trg Republike Hrvatske 4/II  
e-mail: [sindikat@shu.hr](mailto:sindikat@shu.hr)

Tel: 01 4855 722; 6458 510; 4855 792  
Fax: 01 4855 793  
[www.shu.hr](http://www.shu.hr)



Ur.broj: 172/2020

U Zagrebu, 23. srpnja 2020. godine

Poštovani,

sukladno Zaključcima Vijeća EU o europskim učiteljima i nastavnicima budućnosti koja naglašava važnost svih zaposlenika koji obavljaju jednu ili više aktivnosti u ustanovama za obrazovanje ili osposobljavanje, a koji „imaju ključnu ulogu u pripremi pojedinaca za život, učenje i rad u svijetu današnjice, kao i stvaranju i usmjeravanju budućih promjena“, nužno je osigurati bolje uvjete za rad posebnih ustanova te pridati veći značaj svima koji rade s djecom s teškoćama. Uključenost ne smije ostati samo prazno slovo na papiru jer se upravo radom na osiguravanju boljih uvjeta rada te uključivanjem struke i roditelja u proces analize efikasnosti sustava postiže poticajnije okruženje za učenike/štićenike.

Stoga, u cilju rada na sustavu koji će biti u korist svakog učenika, moramo ponovno ukazati na glavne probleme:

## **1. Prilagođenost ustanova potrebama i mogućnostima djeteta**

Jedan je od najozbiljnijih problema taj što sustav ne vidi svako dijete kao osobu s potencijalom, već djecu svrstava u već postojeće sustave neprilagođene potrebama i mogućnostima svakog od njih. Rješavanje ovog problema mora se dugoročno planirati (primjerice, nerijetko se djeca upućuju u ustanove sukladno prebivalištu, a ne prema tome koja ustanova najbolje odgovora potrebama djeteta). Također, nedovoljno se pažnje pridaje mogućnostima, vještinama i interesima pojedinog učenika, već se potiče odlazak u one ustanove koje tog učenika mogu prihvatiti bez sagledavanja njegovog dugoročnog interesa i mogućnosti stjecanja dodatnih vještina potrebnim za samostalan život.

## **2. Zastarjeli programi i problem ne/zapošljivosti osoba s invaliditetom**

Postojeći programi nisu prilagođeni potrebama tržišta rada te mogućnostima zapošljavanja, još uvijek se za velik dio poslova za koje se isti osposobljavaju ne traže zaposlenici pa se nerijetko događa da oni koji se uspiju snaći na tržištu rada, to uspijevaju usprkos sustavu koji ih koči, a ne zahvaljujući podršci istog.

Također, programi su jako zastarjeli i ne odgovaraju potrebama djece/štićenika, a što je izrazito velik problem koji je nužno riješiti jer sustav mora biti poticaj, a ne kočnica. Svako dijete zaslužuje dobiti priliku za edukaciju koja će ga pripremiti za „stvaran“ svijet u kojemu će moći pronaći svoje mjesto.

**3. Nedostatak stručnih suradnika** ne smije se ignorirati odnosno konstantno „krpati“ nestručnim zamjenama odnosno zapošljavanjem nestručnih osoba te orijentiranjem na kratkoročna rješenja dok se u isto vrijeme u škole upisuje veći broj učenika s TUR-om i time se opseg posla povećava i važnost postojanja stručne osobe posebno je bitno kao podrška učiteljima pri izradi individualnog programa i terapijama. Problem se godinama samo produbljuje pa je ključno raditi na kreiranju poticajnog okruženja za privlačenje stručnog kadra, počevši od povećanja upisnih kvota do priznanja važnosti struke, a koja je ključna za funkcionalnu inkluziju, kvalitetnu podršku djeci i roditeljima.

#### **4. Potreba za stručnom podrškom te pomoćno-tehničkim osobljem**

U mnogim posebnim ustanovama (kao što je slučaj i u školama) nedostaje pomoćno-tehničkog osoblja, negovatelja, odgajatelja, pomoćnika u nastavi i medicinskog osoblja pa se u praksi nerijetko događa da jedna osoba izvan svojih zaduženja i stručnih znanja administrira lijekove, provodi vježbe, higijenu, pomaže u učenju i kretanju i td. jer se ne odobranju nova radna mjesta, iako za njih postoji prijevika potreba, što je nedopustivo i štetno. Često se velik dio rada svodi na negovateljski posao iako je u interesu djeteta da svaki posao radi onaj tko je za njega educiran. Takvo stanje na terenu traje već godinama, no potrebno je takvu praksu izmijeniti jer posljedice mogu biti kobne. Također je bitno naglasiti da je potrebna sustavnija edukacija pomoćnika u nastavi, koji nerijetko, nemaju dovoljno kompetencija niti potrebnih vještina za ovaj iznimno odgovoran posao. Kako isti nisu dodijeljeni učitelju, već djetetu stručnim suradnicima nerijetko nedostaje podrška.

Dodatni je problem nepostojanje informatičara u centrima, što zna biti velik problem, osobito u eri on-line nastave, problemima s upisima koje djeca ne mogu odraditi bez poteškoća, sustavi su nepovezani (e-matica, e-dnevnik), dolazi do problema u održavanju mreže te nužnih popravaka.

#### **5. Administrativno rasterećenje**

Što se tiče administrativnog opterećenja, ono je preveliko te je potrebno napraviti detaljnu analizu poslova koji bi mogli rasteretiti stručne suradnike, a sve kako bi im ostalo više vremena za rad s djecom, kojoj su prijeko potrebni.

#### **6. Problem nasilja**

Iako se problem počeo više rješavati, potrebno ga je ozbiljno nastaviti te detaljnije urediti u suradnji sa strukom. Naime, Akcijski plan za prevenciju nasilja u školama, na čijoj se praktičnoj uporabi te izradi alata za provođenje još uvijek radi, odvojen je od Akcijskog Programa dosadašnjeg Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku. Taj je Program u svoj fokus uključio mlade, no mladi su ujedno i dio skupine obuhvaćene Akcijskim planom u sustavu obrazovanja. Problem je taj što se ti planovi na različit način obuhvaćaju neke iste teme te se djelomično razilaze, a djelomično preklapaju, što svakako nije konstruktivan način rješavanja problema, što smo i naveli u javnom savjetovanju. Naime, nama treba kvaliteta, a ne kvantiteta u kojoj se svi dionici pomalo gube. Naime, uvažavajući činjenicu da su mladi u Republici Hrvatskoj „osobe od navršениh 15 do navršениh 30 godina života“ te da je Opći cilj Programa „stvaranje društvenih pretpostavki za razvoj potencijala mladih radi podizanja

kvalitete njihovog života i njihove optimalne društvene integracije“, jedna je od pretpostavki za razvoj potencijala mladih, održavati edukacije i dobro osmišljene programe već od ranije dobi djece, kako bi kao mladi (odnosno već od 15-e godine) već stekli određene vrijednosti, odgovornost i zdrave navike. Također, predloženi se Program, i tako, sadržajno odnosi na osobe mlađe od 15 godina (primjerice: sudjelovanje stručnih suradnika u školama u edukativnim aktivnostima koje se tiču povećavanja kritičke medijske pismenosti, kontinuirano praćenje i analiza primjerenosti medijskih sadržaja kojima su djeca izložena, stvaranje uvjeta za bolju informiranost mladih o primjerenom ponašanju na društvenim mrežama, podizanje svijesti o virtualnom nasilju na društvenim mrežama, njegovim posljedicama i načinima prevencije virtualnog nasilja...) Održavanje edukativnih radionica i tribina o primjerenom ponašanju, podizanju svijesti o odgovornosti, opasnostima, posljedicama te općenito o prevenciji nasilja, kao i rad na sprječavanju govora mržnje, kako u školama, tako i na društvenim mrežama, vrlo je važno, jer osim što je sastavni dio svakodnevnice visokog postotka djece i mladih, isti predstavlja nove izazove za učitelje, stručne suradnike, nastavnike.

No napad na zaposlenike, kao na službene osobe, premalo se problematizira već se isti već godinama gura pod tepih. Stoga je potrebno doraditi i osuvremeniti postojeće protokole za postupanje u slučaju nasilja jer se nasilje ne smije tolerirati. Budući da riječ o posebno osjetljivom pitanju, važno je konzultirati struku jer ono što trenutno imamo jest različito postupanje u svakoj ustanovi, no potrebno je, urediti takva pitanja na jasan i nedvosmislen način.

Također, ključno je stvarati poticajnu sredinu i raditi na stvaranju sigurnog okruženja jer se nasilje u praksi sankcionira dovoljno ozbiljno. Stoga je vrlo važno sudjelovanje educiranih zaposlenika odgojno-obrazovnih ustanova u poticanju odgovornog ponašanja i radu na prevenciji nasilja u suradnji s ostalim dionicima u sustavu, a osobito suradnjom s lokalnom zajednicom te roditeljima. Nedostatak stručnog kadra svakako može biti jedan od razloga nemogućnosti sustavnog i kvalitetnog rada na suzbijanju nasilja među djecom i mladima, no to svakako nije jedini faktor jer se nasilje većinom javlja zbog dostupnosti i toleriranja nasilničkog ponašanja, primjera iz okoline te nedostatka percepcije velikog dijela javnosti o nužnosti oštrijih sankcija. Dakle, potrebno je konsenzusom uspostaviti djelotvoran, ozbiljniji i funkcionalniji sustava pedagoških mjera, jasne protokole o postupanju u slučaju nasilja prema zaposlenicima, nasilja prema učenicima te vršnjačkog nasilja, a tome svakako mogu doprinijeti kontinuirane edukacije o štetnosti nasilja u društvu koji će polučiti konkretne rezultate i pokrenuti promjene. Upravo zato potrebno je da nadležne institucije te jedinice lokalne i područne samouprave surađuju u rješavanju tih pitanja. Slažemo se s konstatacijom Programa da je odgovornost društva osigurati podršku i resurse koji će mladima omogućiti i olakšati integraciju u društvo i razumijevanje vlastite uloge u zajednici u kojoj žive i čijem razvoju i napretku doprinose, no tu je tvrdnju potrebno i provesti u praksi.

## **7. Uvjeti za rad – opremljenost ustanova**

Potrebna su dodatna ulaganja u opremanje ustanova, što bi trebalo biti jedan od glavnih prioriteta ovog društva. Neprilagođenost potrebama djece, zastarjela oprema, nepridržavanje propisanih standarda veliki su problemi koji se gomilaju već dugi niz godina.

